

ISSN 2146-4456 E-ISSN 2687-5039

BELGİ DERGİSİ

Pamukkale Üniversitesi
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi

Sayı/Number 26

Yaz/Summer 2023

Sahibi/Owner
Merkez adına Müdür
Prof. Dr. Ercan HAYTOĞLU

Yazı işleri Müdürü/ Journal Administrator
Prof. Dr. Tahir KODAL

Editörler/Editors
Prof. Dr. Mithat AYDIN
Öğr. Gör. Cengiz AKSEKİ

İletişim Adresi/Contact Adresse
Pamukkale Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
Araştırma ve Uygulama Merkezi (Dergi Editörlüğü)
Kınıklı Yerleşkesi 20070, Denizli

Kapak Resmi/Picture of Cover
Fotoğraflarla Atatürk, Genelkurmay Askerî Tarih
ve Stratejik Etüt (ATASE) Başkanlığı Yayınları, Genel
Kurmay Basımevi, Ankara 2011

**Dizgi ve Kapak Tasarımı/Typographical and Cover
Design**
Cansu EKİNCİ

İngilizce Redaktör/ Copy Editing
Öğr. Gör. Ayşe YAVUZ

İletişim için Kurumsal E-posta:
belgidergisi@pau.edu.tr

**BELGİ DERGİSİ, TR DİZİN ULAKBİM tarafından
taranmakta ve Dergipark'ta yer almaktadır.**

**Bu Dergi Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı
ile lisanslanmıştır**

Belgi (ISSN 2146-4456 E-ISSN 2687-5039), yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Her hakkı saklıdır. Dergide yayımlanan yazıların tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

YAYIN KURULU/EDITORIAL BOARD

- Dr. Mithat AYDIN Pamukkale Üniversitesi-Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
maydin@pau.edu.tr
- Dr. Erdal AYDOĞAN Atatürk Üniversitesi-Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü/
TÜRKİYE *erdalaydogan@atauni.edu.tr*
- Dr. Zafer ÇAKMAK Fırat Üniversitesi- Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
zcakmak@firat.edu.tr
- Dr. Hayri ÇAPRAZ Süleyman Demirel Üniversitesi- Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
hayricapraz@sdu.edu.tr
- Dr. Hilary COOPER University of Cumbria/ENGLAND
hilary.cooper@cumbria.ac.uk
- Dr. Mevlüt ÇELEBİ Ege Üniversitesi-Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
mevlut.celebi@ege.edu.tr
- Dr. Violeta Petrova GEORGIEVA Veliko Turnova University/BULGARIA
violetvt@gmail.com
- Dr. Fabio L. GRASSI Sapienza Università di Roma/ITALY
fabio.grassi@uniroma1.it
- Dr. Ercan HAYTOĞLU Pamukkale Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
ehayt@pau.edu.tr
- Dr. Süleyman İNAN Pamukkale Üniversitesi-Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
sinan@pau.edu.tr
- Dr. Umut KARABULUT Pamukkale Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
ukarabulut@pau.edu.tr
- Dr. Tahir KODAL Pamukkale Üniversitesi-Eğitim Fakültesi/TÜRKİYE
tkodal@pau.edu.tr
- Dr. Catriona PENNELL University of Exeter/ENGLAND
C.L.Pennell@exeter.ac.uk
- Dr. Armand SAG Instituut voor Turkse Studies/HOLLAND
a.sag@turksestudies.org
- Dr. Zafer TOPRAK Boğaziçi Üniversitesi/TÜRKİYE
toprakz@boun.edu.tr
- Dr. Ömer TURAN Orta Doğu Teknik Üniversitesi - Fen-Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE
omer@metu.tr

ALAN EDİTÖRLERİ/ SECTION EDITORS

- Dr. Durmuş AKALIN, (Pamukkale Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Bayram AKÇA, (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Nejdet BİLGİ, (Celal Bayar Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. İbrahim BOZKURT, (Mersin Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Mevlüt ÇELEBİ, (Ege Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Yasemin DOĞANER, (Hacettepe Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Abdullah GÜNDOĞDU, (Ankara Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Umut KARABULUT (Pamukkale Üniversitesi-Fen Edebiyat Fakültesi/TÜRKİYE)
- Dr. Zafer TANGÜLÜ, (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi /TÜRKİYE)

DANIŐMA KURULU/ADVISORY BOARD

- Dr. Roza ABDİKULOVA (Kırgızistan-Türkiye Manas Ün./KIRGIZİSTAN)
Dr. Erdal AÇIKSES (Munzur Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mehmet AKGÜN (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mehmet ALPARGU (Sakarya Ün./TÜRKİYE)
Dr. Kemal ARI (Dokuz Eylül Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mithat AYDIN (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Erdal AYDOĞAN (Atatürk Ün./TÜRKİYE)
Dr. İbrahim Ethem ATNUR (Atatürk Ün./TÜRKİYE)
Dr. Engin BERBER (Ege Ün./TÜRKİYE)
Dr. Üçler BULDUK (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Gheorghe CALCAN (ROMANYA)
Dr. Zafer ÇAKMAK (Fırat Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mevlüt ÇELEBİ (Ege Ün./TÜRKİYE)
Dr. Kemal ÇİÇEK (Türk Tarih Kurumu/TÜRKİYE)
Dr. H. Aliyar DEMİRCİ (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Orazpolat EKEBAHARLI (TÜRKMENİSTAN)
Dr. Cezmi ERASLAN (İstanbul Ün./TÜRKİYE)
Dr. Temuçin Faik ERTAN (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mehmet EVSİLE (Ondokuz Mayıs Ün./TÜRKİYE)
Dr. Önder GÖÇGÜN (Emekli Öğretim Üyesi /TÜRKİYE)
Dr. Sadettin GÖMEÇ (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Abdullah GÜNDOĞDU (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Necdet HAYTA (Gazi Ün./TÜRKİYE)
Dr. Ercan HAYTOĞLU (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Osman HORATA (Hacettepe Ün./TÜRKİYE)
Dr. Süleyman İNAN (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Bekir KOÇ (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Tahir KODAL (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Entela MUÇO (Devlet Arşivleri Genel Müd./ARNAVUTLUK)
Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ (Necmettin Erbakan Ün./TÜRKİYE)
Dr. Ayfer ÖZÇELİK (Pamukkale Ün./TÜRKİYE)
Dr. Neşe ÖZDEN (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Gavriil PREDA (ROMANYA)
Dr. Solmaz RÜSTEMOVA (Azerbaycan Millî İlimler Akademisi/AZERBAYCAN)
Dr. Orlin SABEV (Bulgaristan Bilimler Akd./BULGARİSTAN)
Dr. Haluk SELVİ (Sakarya Ün./TÜRKİYE)
Dr. Grigoriy SHKUNDİN (Moskova Üni./RUSYA)
Dr. Satay SIZDIKOVA (KAZAKİSTAN)
Dr. Azmi SÜSLÜ (Ankara Ün./TÜRKİYE)
Dr. Enis ŞAHİN (Sakarya Ün./TÜRKİYE)
Dr. Zaza TSURTSUMIA (Tiflis Tamar Mepe Ün./GÜRCİSTAN)
Dr. İsmail TÜRKOĞLU (Mimar Sinan Ün./TÜRKİYE)
Dr. Mustafa YILMAZ (Hacettepe Ün./TÜRKİYE)
Dr. Umut KARABULUT (Pamukkale Ün. /TÜRKİYE)
Dr. Denis VOVCHENKO (Oclahoma Northeastern State Un./USA)

BU SAYININ HAKEMLERİ/BOARD OF REFEREES FOR THIS VOLUME

- Dr. Durmuş AKALIN, (Pamukkale Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Suna ALTAN (Iğdır Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Hakan ASAN (Dicle Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Mithat ATABAY (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. İbrahim Ethem ATNUR (Milli Savunma Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Sinan BAŞARAN (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Barış BORLAT (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Okan CEYLAN (Ege Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Hayri ÇAPRAZ (Süleyman Demirel Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Güzin ÇAYKIRAN (Milli Savunma Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Güven DİNÇ (Akdeniz Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. M. Emin ELMACI (Dokuz Eylül Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Serkan ERDAL (Atatürk Serkan ERDAL)
Dr. Haldun EROĞLU, (Ankara Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Günver GÜNEŞ (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Hatice GÜZEL MUMYAKMAZ (Yozgat Bozok Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Şaduman HALICI (Anadolu Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Süleyman İNAN (Pamukkale Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Umut KARABULUT (Pamukkale Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Mehmet KARAYAMAN (Uşak Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Hasan Taner KERİMOĞLU (Dokuz Eylül Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Murat KILIÇ (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Nurgün KOÇ (Karabük Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Ayşegül KUŞ (Ondokuz Mayıs Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Kenan ÖZKAN (Altınbaş Gazi Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Savaş SERTEL (Munzur Üniversitesi /TÜRKİYE)
- Dr. Kamuran ŞİMŞEK (Pamukkale Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Seda TAN (Akdeniz Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Serap TAŞDEMİR (Amasya Üniversitesi/TÜRKİYE)
- Dr. Mehmet TEMEL (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Hakan UZUN (Ankara Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Mucize ÜNLÜ (Ondokuz Mayıs Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Şahin YEDEK (Munzur Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Özgür YILDIZ (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TÜRKİYE)

Amaç ve Kapsam

Belgi, Atatürk Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından yayımlanan yakın dönem Osmanlı Tarihi, Atatürk ve Cumhuriyet dönemini içeren özgün, bilimsel makalelere yer verir. Uluslararası hakemli bir dergi olan Belgi, kış ve yaz olmak üzere yılda iki defa yayımlanır.

Yayımlanacak yazılarda bilimsel araştırma ölçütlerine uyma, alana bir yenilik getirme ve başka yerde yayımlanmamış olma şartı istenir. Yayımlanmamış olmak şartıyla daha önce bilimsel toplantılarda sunulmuş olan bildiriler de kabul edilebilir. Yayımlanan makaleler için telif ücreti ödenmez. Editör, gerekli görmesi halinde makaleler üzerinde düzeltme yapabilir.

İÇİNDEKİLER

Araştırma Makaleleri

Çiğdem Dumanlı	1
Mahrem Alanda Sivil Hukuk İnşası: Mahmut Esat Bozkurt'un Medeni Kanun Gerekçesi ve Eugen Huber Kaynakçası	
Aykut Çağlak	25
Matbuat ve İstihbarat Müdüriyet-i Umumiyesi'nin Açık Kaynak Ve Kapalı Kaynak İstihbaratı Çalışmaları	
Yasemin Türkkan Tunalı	45
1939 Erzincan Depremi'nin Artçı Sarsıntıları: <i>Haber-Akşam Postası</i>	
Enver Emre Öcal	75
Türkiye'de Masonluk ve Mason Dergiciliğinin Bir Örneği: Büyük Şark Dergisi	
Süleyman Tekir-Eda Şahin	107
II. Dünya Savaşı'nda Türkiye'ye Sığınan Mülteciler ve Yunanistan'a Yapılan Kızılay Yardımları	
Funda Öner Akoğlu	127
İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Hırsızlık ve Cinayet Olaylarının Cumhuriyet Gazetesi'ne Yansıması	
Mehmet Şah Özcan	149
Soğuk Savaş Döneminin Başında Türk-İngiliz İlişkilerini Geliştirmeye Yönelik Bir Adım: Parlamento Heyetlerinin Karşılıklı Ziyaretleri (1947)	
Nurettin Gülmez - Hatice Uslu Önbay	177
İktidar Değiştiren 14 Ekim 1979 Milletvekili Ara Seçimi Manisa Örneği	
Taner Lüleci	199
Fuat Köprülü ve Aydın Taneri'nin Türkiye'nin Demokratikleşme Çabalarına İlişkin Düşünceleri	

Başak Ocak - Abdurrahman Fatih Şendil 211
Osmanlı Devleti'nde Çiçek Hastalığı ile Mücadele: Taşra Telkikhaneleri

Ayşe Özkan 239
93 Harbi'nde Yabancı Gönüllüler

Ceren Uçan 261
Fighting for Financial Influence in Ottoman Lands on The Eve of
World War I: Smyrna-Aidin Railway Negotiations

Kitap Tanıtımı

Mithat AYDIN 273
Yunanlılar İzmir'de; Yunan Mezalimi Hakkında Yeni Bilgi ve Belgeler

Betül BATIR 277
Yüzyıla Damgasını Vuran Önder: Atatürk' Kitabında Dünya Liderini
Anlamak, Anlayabilmek

Özel Bölüm: Zafer Toprak Anısına 287

Yazım Kuralları 289